

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ХАРКІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

26.04.2018 № 42-р/к

Справа № 2/02-201-15

м. Харків

Про закриття провадження у справі

Адміністративна колегія Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши подання другого відділу досліджень і розслідувань від 17.04.2018 № 187 про попередні висновки у справі № 2/02-201-15, розпочатої за ознаками вчинення КОМУНАЛЬНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН» (надалі – КП «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН») порушення законодавства про захист економічної конкуренції, та матеріали цієї справи,

ВСТАНОВИЛА:

За результатами розгляду заяви фізичної особи ██████████ (надалі – Заявник) (вх. від 18.09.2015 № 3850/П - 277), на підставі подання другого відділу досліджень і розслідувань від 17.12.2015 № 505 за ознаками вчинення КП «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 1 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополюючим (домінуючим) становищем на ринку шляхом встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку, адміністративною колегією Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі – Відділення) прийнято розпорядження від 17.12.2015 № 226-рп/к про початок розгляду справи № 2/02-202-15.

Адміністративною колегією Відділення розпорядженням від 03.10.2017 № 152-рп/к об'єднано справу № 2/02-201-15 та № 2/02-202-15, розпочаті за ознаками вчинення КП «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН» порушень законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 1 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополюючим (домінуючим) становищем на ринку шляхом встановлення таких цін та умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку, та присвоєно справі № 2/02-201-15 (надалі – Справа).

Дії КП «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН» полягають у встановленні таких умов оплати за послуги з проїзду у Харківському метрополітені, в результаті яких споживач змушений придбавати електронні квитки.

В ході розгляду Справи встановлено наступне.

КП «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН» є юридичною особою та зареєстровано виконавчим комітетом Харківської міської ради 17.12.2009 за № 1 480 145 0000 045664, ідентифікаційний код – 04805918, місцезнаходження: 61052, м. Харків, вул. Різдва, буд. 29.

КП «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН» діє на підставі статуту (надалі - Статут), нова редакція якого затверджена заступником директора Департаменту економіки та комунального майна, погоджена директором Департаменту транспорту Харківської міської ради та зареєстрована державним реєстратором виконавчого комітету Харківської міської ради 11.02.2013.

Основним видом діяльності КП «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН» є пасажирський наземний транспорт міського та приміського сполучення (код за КВЕД 49.31).

У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН» є суб'єктом господарювання.

З метою з'ясування становища КП «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН» на ринку послуг з перевезення пасажирів підземним електричним транспортом в Харківському метрополітені, відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єкта господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 01.04.2002 за № 317/6605 (надалі – Методика), встановлено наступне.

Об'єктами аналізу для визначення монопольного (домінуючого) становища КП «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН» є:

- послуги з перевезення пасажирів підземним міським електричним транспортом в місті Харкові в межах проходження ліній Харківського метрополітену;

- КП «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН», який є надає такі послуги.

У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» товаром є будь-який предмет господарського обороту, в тому числі послуги; товарні межі ринку – сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.

Таким чином, послуга з перевезення пасажирів підземним міським електричним транспортом є товаром, яка має єдине функціональне призначення, фізичні, технічні і експлуатаційні характеристики, умови споживання та реалізації.

Отже, товарними межами ринку є послуги з перевезення пасажирів підземним міським електричним транспортом.

Відповідно до пункту 6.1 Методики територіальні межі ринку певного товару (послуги) визначається шляхом установлення мінімальної території, за межами якої, з точки зору споживача, придбання товару (послуги) є неможливим або недоцільним.

Згідно зі Статутом майно КП «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН» є комунальною власністю територіальної громади міста Харкова, знаходиться у КП «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН» на праві господарського відання на підставі відповідного договору, укладеного з Управлінням комунального майна та приватизації Департаменту економіки та комунального майна Харківської міської ради. Здійснюючи право повного господарського відання, КП «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН» володіє, користується та розпоряджається на свій розсуд переданим йому власником майном, вчиняючи щодо нього будь-які дії, які не суперечать чинному законодавству та статуту КП «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН».

Лінії проходження рухомого складу КП «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН» складаються з трьох ліній, розташованих в м. Харкові:

- Холодногірсько – заводської лінії (13 станцій);
- Салтівської лінії – (8 станцій);
- Олексіївської лінії – (8 станцій).

Споживачами послуг з перевезення пасажирів підземним міським електричним транспортом є мешканці та гості міста Харкова.

Таким чином, територіальними межами ринку є місто Харків в межах проходження ліній Харківського метрополітену.

Крім КП «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН» послуг з перевезення пасажирів підземним міським електричним транспортом в місті Харкові в межах проходження ліній Харківського метрополітену інші суб'єкти господарювання не надавали.

Враховуючи наведене, відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН» має ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку послуг з перевезення пасажирів підземним міським електричним транспортом в місті Харкові в межах проходження ліній Харківського метрополітену з часткою 100%.

Відповідно до частини третьої статті 4 Закону України «Про міський електричний транспорт» оплата транспортних послуг проводиться безпосередньо пасажирами та замовником. Право на користування транспортними послугами надає придбаний разовий квиток, закомпостований абонементний талон, проїзний квиток тривалого користування, картка, посвідчення або довідка, що дає право на пільговий проїзд згідно із законодавством, а в разі запровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду - зареєстрований електронний квиток.

Згідно з частиною першою статті 1 Закону України «Про міський електричний транспорт»:

- автоматизована система обліку оплати проїзду – програмно-технічний комплекс, призначений для здійснення обліку наданих транспортних послуг за допомогою електронного квитка;

- електронний квиток – проїзний документ встановленої форми, який після реєстрації в автоматизованій системі обліку оплати проїзду дає право пасажирові на одержання транспортних послуг;

- квиток – проїзний документ встановленої форми, який надає право пасажирові на одержання транспортних послуг.

КП «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН» запроваджена автоматизована система обліку оплати проїзду на станціях Харківського метрополітену.

Скористатися послугою метрополітену – сплатити за проїзд можливо за допомогою:

- електронного квитка;
- разового квитка.

Рішенням Харківської міської ради від 22.03.2017 № 183 «Про встановлення тарифу на послугу з перевезення пасажирові метрополітену» встановлено тариф на послугу з перевезення пасажирові метрополітену, яку надає КП «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН», у розмірі 4,00 грн. за одне пасажирові перевезення.

Рішенням виконавчого комітету Харківської міської ради від 28.03.2018 № 203 «Про встановлення тарифу на послугу з перевезення пасажирові метрополітену» встановлено тариф на послугу з перевезення пасажирові метрополітену, яку надає КП «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН», у розмірі 5,00 грн. за одне пасажирові перевезення.

Придбати разовий квиток можливо у автоматах видачі квитків шляхом прийому купюр номіналом 1, 2, 5 гривень або монетами номіналом 0,50 або 1,00 гривня.

У разі відсутності купюр менше 5,00 гривень послугами проїзду в Харківському метрополітені можливо скористатись виключно шляхом придбання електронного квитка.

Придбати електронний квиток можливо у автоматах з їх продажу, які встановлені на станціях Харківського метрополітену. Вартість електронного квитка складає 20,00 грн., з яких 18,00 грн. складає вартість електронного квитка та 2,00 грн. є поповнення рахунку електронного квитка.

Отже, споживач за умови наявності в нього грошових купюр номіналу вище 5,00 гривень, які не можна використати для сплати вартості разового квитка, вимушений здійснити придбання електронного квитка та витратити кошти на її поповнення. Крім того, споживач не має можливості повернути вимушено придбаний електронний квиток у разі якщо він йому не потрібен.

Дії КП «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН» щодо встановлення таких умов оплати за послуги з проїзду у Харківському метрополітені, що змушували споживачів придбавати електронні квитки, були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з перевезення пасажирів підземним електричним транспортом в Харківському метрополітені.

Відсутність конкуренції на ринку послуг з перевезення пасажирів підземним електричним транспортом надавало можливість КП «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН» встановлювати дискримінаційні умови щодо оплати проїзду у Харківському метрополітені.

Такі дії КП «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН» порушували законні інтереси споживачів, які залишались незахищеними за відсутності ефективно функціонуючого ринкового механізму зі значною конкуренцією між учасниками ринку.

Таким чином, дії КП «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН», які полягали у встановленні таких умов оплати за послуги з проїзду у Харківському метрополітені, що змушували споживачів придбавати електронні квитки, містили ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 1 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку шляхом встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з перевезення пасажирів підземним електричним транспортом в Харківському метрополітені.

Адміністративною колегією Відділення КП «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН» надано рекомендації від 31.10.2017 № 98-рк/к (надалі – Рекомендації № 98-рк/к) припинити вищезазначені дії.

На виконання Рекомендацій № 98-рк/к листом від 30.03.2018 № 09/541/01-09 (вх. № 1351) КП «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН» повідомило, що «для придбання разового квитка в автоматичних квиткових касах метрополітену встановлена додаткова функція з приймання купюр номіналом 10,00 гривень, що розширює можливість приймання купюр іншого номіналу, ніж ті, що були запроваджені раніше, та робить більш доступним для пасажирів здійснення оплати за проїзд без додаткових витрат на придбання БЕК» (мова оригіналу).

Крім того, КП «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН» зазначило, що наразі впроваджується нова система оплати проїзду в Харківському метрополітені «E-ticket», що надасть споживачам додатковий спосіб оплати проїзду у Харківському метрополітені.

Отже, Рекомендацій № 98-рк/к КП «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН» виконані.

За таких умов, враховуючи, що Рекомендацій № 98-рк/к виконані, у Відділення відсутня інформація, яка б свідчила, що дії КП «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН» призвели до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції,

чи завдали значних збитків окремим особам чи суспільству та КП «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН» вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушень, провадження у Справі підлягає закриттю без прийняття рішення по суті.

На подання про попередні висновки у Справі, направлене разом із супровідними листами від 17.04.2018 № 02-26/2-1497 та № 02-26/2-1512 (відповідно), КП «ХАРКІВСЬКИЙ МЕТРОПОЛІТЕН» та Заявник заперечень та зауважень не надали.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7, 12, 12¹, 14 Закону України "Про Антимонопольний комітет України", статтями 48 і 49 Закону України "Про захист економічної конкуренції", пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, та пунктами 29, 36 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

Закрити провадження у справі № 2/02-201-15.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

Голова колегії

Гейда І.О.

Члени колегії

Трегубець Н.О.

Приймак Є.Б.

Аврамова С.П.

Печенізька А.С.

Тевелєва Ю.В.